

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Slovenskemu ljudstvu.

Državni zbor je razpuščen. Podpisani poslanci Vseslovenske ljudske stranke polagajo svoje mandate v roke svojih volilcev. Jasnega očesa gledajo na svoje delo in z mirno vestjo pričakujejo sodbje svojega ljudstva. V nebrojnih shodih ste, cenjeni volilci, v navdušenem soglasju odobrvali našo politiko in se veselili naših uspehov, nešteto krat nam je Vaše zaupanje vlivalo novega poguma v našem boju za Vašo staro pravdo. Zahvaljamo Vas danes za vse izraze Vaše ljubezni in Vaše zvestobe, ki dokazujejo, kako nepremagljiva stoji naša stranka, za katere prve služabnike smo se šteli mi kot Vaši zastopniki v državnem zboru.

Prezirano si bilo slovensko ljudstvo, z zaničevanjem so te ometavali narodni nasprotniki, z viška je gledalo nate tuje ti uradništvo. Naš prvi namen je bil dvigniti tvoj pomen. In to se je posrečilo. Brez pretiravanja smemo trditi, da te danes pozna cela naša država, da te uvažujejo narodi in stranke v nji, da jih ni malo, ki se te bojé.

Tvoji zastopniki so zvesto branili vse, kar je tebi svetega in pokazali so neenkrat, da ne klonejo svojih glav pred nikomur na svetu, kadar gre za tvoje pravice. Bilo se je mnogo hudih bojev, ki so v njih tvoji poslanci stali v ospredju in pod vodstvom svojega načelnika pokazali strankam in vladi, da je zedinjeno slovensko in hrvatsko ljudstvo nepogljiva sila, ki mora računati z njo dunajski parlament in avstrijska vlada.

Štiri leta je doživela prva zbornica, izvoljena po splošni in enaki volivni pravici. Dovolj za prvič! Pokazala je svežo, mlado moč, zmisel za državo in ljudstvo, zlasti pa zmisel za ustavno življenje. Zdravo delovanje v državnem zboru je započeto z izprembo poslovnika, pri kateri so v prvi vrsti sodelovali Vaši poslanci. Izpričalo se je pa tudi, da se v Avstriji ne da vladati proti veri in cerkvi, ne proti kmetu, pa tudi ne brez Slovanov.

Politična zavednost se je izredno povečala. Ljudstvo ve, da je država zavoljo njega, in da ima državno uradništvo edini namen služiti ljudskemu blagru. V ti zavednosti koraka ogromna množica, ki je zbrana v Vseslovenski ljudski stranki, na prvem mestu. Vaši poslanci so ponosni na Vas, dragi somišljeniki, ker vedo, da tako politično zrela, tako načelno zedinjena četa ne more biti premagana.

Grehi prejšnjih dob še niso izbrisani. Še vedno se plazi med našimi narodnimi nasprotniki in med enim delom uradništva nespametna misel, da smo Slovenci manj vredni od drugih, še vedno sanjarijo nekatere stranke o predpravicah uradništva nad ljudstvom, mest nad kmeti, Nemcev nad Slovani. Te zmote so krive, da je državna zbornica dve leti pred ustavnim koncem dokončala svoje delo.

Zato pozdravljamo bližnji volivni boj, ki bo izčistil zrak in razbil mnogo starih zmot. V Vaši domovini bo brez dvojbe dokazal, da je Vseslovenska ljudska stranka enakopravna zveza vseh stanov našega ljudstva, da je v njenem taboru ves slovenski narod. — Hvaležni se spominjamo svojih najozjij prijateljev, pravaških zastopnikov hrvaškega naroda, ki so se z nami enih misli in enega srca združili v eno četo in se zavedamo, da je ta zveza začetek nove srečnejše dobe za ves slovenski jug naše države. Zahvaljamo tudi zastopnike čeških kmetov in vse stranke Slovanske zveze, ki so nas podpirale v našem boju. Hvaležnega spomina na nje ne izbriše nobena sila iz naših src.

Štiri leta našega dela in naših bojev so minula. Čisto smo ohranili zastavo Vseslovenske ljudske stranke, ki ste nam jo izročili v varstvo. Moč nam je krepila zavest, da uživamo Vaše zaupanje, in da je svet boj za duševni in gmotni blagor naše lepe domovine in njenega ljudstva. Lahko se je bojevati s tako

zvesto armado, kakor je naša Vseslovenska ljudska stranka. — Zvesta sebi, zvesta ljudstvu, ki je ustanovljena zanj, pojde v nove boje in k novim zmagam. Živela!

V Ljubljani, dne 31. marca 1911.

Dr. Šusteršič, dr. Benkovič, Demšar, Fon, Gostinčar, Grafenauer, dr. Gregorčič, dr. Hočevnar, Jaklič, Jarc, dr. Korošec, dr. Krek, Pišek, Pogačnik. Povše, Roškar, dr. Verstovšek, dr. Žitnik.

Volivno gibanje.

Na prvem mestu smo objavili poslanico dosedanjih gg. državnih poslancev do slovenskega ljudstva. Iz te vsak lahko razvidi, da je slovenska delegacija izpolnila svojo dolžnost tako na Dunaju, kakor v domovini. Poslanci vseslovenske ljudske stranke so si s svojim previdnim nastopom in s smotrenim sodelovanjem pri vseh strankah pridobili velik ugled. Naš narod — poprej dosti preziran — je zdaj povsod poznan in se bo z naprejem moral še upoštevati. To se bo tudi zgodilo, ako si v bodočih volitvah za državni zbor izbere homogeno ali jednotno delegacijo, ki bo vselej v soglasju nastopala tako napram vladi kakor drugim strankam osebno slovenskim. Rodoljubom slovenskim, ki stojé na pozitivno krščanskem stališču, je sveta dolžnost, da zastavijo vse svoje moči v doseg jednotnega državnoborskega zastopstva.

Mi kot lokalno glasilo na Dolenjskem hočemo pomagati, da se čem bolj iztrebijo še ostanki preperlega liberalizma, ki se pod to ali ono krinko še skriva po nekaterih krajih dolenjskih. Zato prosimo somišljenike, da nas sproti obveščujejo o pojavih volivnega gibanja.

Dolenjska je prva, ki je posegla v volivno kampanjo. Dosedanji državni poslanec profesor Evgen Jarc je že 2. aprila pričel z volivnimi shodi, in sicer na Belokranjskem.

Iz Podzemlja se poroča, da je bil dne 2. aprila dopoldne shod, na katerem je bilo navzočih okrog 400 poslušalcev. Zborovanje je vodil poslanec Matjašič. Profesor Jarc omenja v svojem govoru, da v kljub pomanjkljivostim zadnji parlament vendar ni bil tako brezploden, kakor se tu in tam piše. Slovenski poslanci so priborili marsikaj, kar bo trajne koristi za naše kraje. Povodom zadnje nagodbe z Ogrsko se je posrečilo voditelju S. L. S. poslancu dr. Šusteršiču, da se je l. 1907 sklenil zakon za zgradbo belokranjske železnice, katera se bo letos gotovo pričela graditi. Zavlekli so stvar zdaj nekoliko prepočasni inženirji. — Lažnjivost liberalcev, ki so pri zadnjih volitvah trdili, da so cestne zgradbe razpisane samo radi volitev, a da bo pozneje zopet vse zaspalo, so ljudje spoznali, ko vidijo zdaj že mnogo cest popravljenih. — Rak-rana v Belokrajini je tudi izseljevanje. Kaže se to pri naboru, kjer izmed 1000 fantov pride le 300. Najbolj čile moči gredo v tujino. Koliko delavskih moči se izgubi; vsled tega so posestva slabo obdelana. Če se upoštevajo troški izselitve, zguba delavnih moči na domači grudi je pri izselitvi 100.000 Slovencev v zadnjih letih zgubljenih do 100 milijonov. Toliko denarja pa ni prišlo nazaj na Slovensko. Izseljevanje se bo omejilo, ako bodo ljudje našli zaslужka doma. Govornik našteva potreboboljšanja živino-, sadje-, prešičjereje itd., kar bo deželni odbor podpiral, kakor je g. deželni glavar pri zadnjem shodu v Črnomlju obljubil. Kot poslanec ima zavest, da je storil svojo dolžnost. — Poslanec Matjašič pozove volivce, naj se odkrito izjavijo. A vsa množica je navdušeno izrekla poslancu Jarcu in tovarišem S. L. S. zaupnico. — Iz Dragatuša pa se poroča: Dne 2. aprila popoldne je imel bivši državni poslanec prof. Jarc tu shod, katerega se je udeležil tudi g. okrajni glavar Domicelj. Vodil je zbo-

rovanje podpredsednik „Kmečke Zveze“ g. Bohte. Bivši poslanec je omenjal, kako je treba pripomoči Belikrajini do gospodarskega razvoja. Med drugim je stavil že v zbornici predlog, da se cesta Vinica-Dragatuš-Črnomelj-Jugorje sprejme med državne ceste ter se interesantom odpusti prispevek, ko imajo itak že zdaj mnogo stroškov za ceste. Razloži pomen gospodinske šole v Črnomlju. — Predsednik Bohte povdarja, da je g. profesor v kratkem času že večkrat obiskal Belokrajino ter se podučil o njenih potrebah, on pozna že ljudstvo in ljudstvo njega, kar je takoj potrevalo z živiočliki bodočemu poslancu.

Iz Kandije se nam piše: „Kmečka Zveza za novomeški okraj“ je imela dne 3. aprila svojo običajno odborovo sejo, pri kateri so bili navzoči odborniki in zaupniki iz vseh večjih krajev novomeške okolice. Mej drugim se je povdarjalo, da je dosedanji poslanec Jarc v polni meri vršil svojo dolžnost, izrekla se mu je zahvala ter prošnja, naj zopet kandidira. Zveza sklene predlagati osrednjemu volivnemu odboru S. L. S. kandidaturo g. profesorja Jarca. — „Novice“ torej že zdaj javijo, da naj somišljeniki delujejo za dosedanjega poslanca. Upamo, da bo dobil še več glasov nego zadnjič, ker je mnogo zapeljanih že spregledalo.

Gospodarstvo.

Živina iz drugih krajev.

Najhitreje se da izboljšavati živina z vpeljavanjem bikov priznanih dobrih plemen. To je znana stvar! Kakor ti rodi sadni divjak najlepše sadje, če ga vcepiš s pripravno vrsto, ravno tako se da z vcepljevanjem bolj žlahtne krvi doseči najugodnejše vspehe pri živinoreji. To vemo iz izkušenj, ki jih imamo pri prasičjireji, konjereji itd.

Pogoditi pa je treba pravo pleme!

Pri nas se vpeljujejo razna plemena v deželo, ki naj pomagajo izboljšavati našo domačo živino, to so simodolsko pleme, montavonsko in algajsko pleme, murbodensko pleme in pingavsko pleme.

Vspehi, ki se kažejo pri teh plemenih, so različni, kar je samo ob sebi umevno in čisto naravno, če pomislimo, v kako različne roke in kraje prihaja ta živina.

Opozoriti pa moram danes na dve okolnosti, katere treba uvaževati našim živinorejcem, da bodo prav ocenjevali vrednost teh plemen.

V prvo si je treba izbiti to misel, da bodo krave vpeljane iz drugih dežel po naših hlevih toliko molzle, kakor so molzle v svojem domačem kraju. Ako se mlečnost takih krav zniža po naših hlevih, je to čisto naravno in bi bilo čudno, če bi se to ne zgodilo, kajti živali prihajajo k nam iz ugodnejših krajev in iz ugodnejših živinorejskih razmer. Pri nas je drugo podnebje, druga strežba, drugi način reje, drugi hlevi, druga molža itd. Vse to pa močno vpliva na mlečnost! Ne zahtevajmo toraj preveč od takih krav in ne zahtevajmo, da bi nam simodolska živina ali pa montavonska živina toliko molzla kakor doma!

V drugo je pa pomniti, da z vpeljevanjem krav, tedaj z vpeljevanjem čiste reje ne bomo napravili na Dolenjskem, pa tudi drugod na Kranjskem ne, najboljših izkušenj in zato bo popolnoma zadostovalo, ako se bodo vpeljavali za izboljšanje domače reje le biki žlahtnih plemen. Naši kraji in naše razmere niso za čisto rejo tako žlahtnih plemen! Živina čiste krvi se mora pri nas izroditi (izprevreči) in poslabšati! Saj pride v čisto druge razmere! Pri nas se bo najbolje sponašala le križana živina, katero dobimo s pripravnimi biki. Zato ostane za nas najbolje, da vpeljujemo samo biki pripravnih plemen v deželo in da porabimo v to tudi tisto podporo, ki se ima izdati za nakup krav in telic.

—r—

O spomladanskem pitanju čebel.

Umen čebelar pomaga čebelam spomladi, da se bolje in hitreje razvijajo, zasilnim in špekulativnim pitanjem. S prvim pomaga čebelam, kojim je pošla vsa zimska zaloga medu in cvetnega prahu, z drugim pa pomaga, da se ugodnejše razvijajo in da se dobe zgodnji in močni roji. Kakor je prvo neobhodno potrebno, kjer nimajo čebele več živeža in ga še ne morejo dobiti v naravi, tako dobičkonosno je drugo pitanje, ako se izvrši pravilno. Z zasilnim pitanjem si ohranimo čebele pri življenju, s špekulativnim povzročimo, da leže matica v zgodnji spomladi več jajčic, kakor bi jih sicer in s tem dosežemo, da pridobimo v času najobilnejšega cvetja močna čebelna ljudstva, ki zamorejo — ob ugodnem spomladanskem vremenu — najbolje izkoristiti bogato pogrneno cvetano. Prijetne posledice so močno čebelno ljudstvo, najobilnejše nabiranje čebelne paše — medu in cvetnega prahu, lepo in zgodnje razvijanje rojev.

Špekulativno pitanje naj se začne v naših krajih na Dolenjskem v začetku aprila in obstoji v tem, da se dodaja čebelam zvečer, v začetku na vsak četrti ali peti dan po nekoliko z mlačno vodo namočenega pristnega medu, najbolje shranjenega še v satnikih. Kdor si pa tacega medu ni prihranil, ali ga pa nima, naj se varuje, da ne polaga čebelam spridenega medu, ki se najčesče dobiva pri medičarjih ali pa pri zanikrnih čebelarjih, ki v jeseni zmastijo tudi satnike, v kojih se nahaja poleg medu tudi še nerazvita čebelna zalega. Tak spriden med, pokladan čebelam, povzroči najhujšo čebelno bolezen — čebelno gnjilobo, ki lahko uniči ne le posamezen panj, ampak tudi ves čebelnjak in se zamore prenesti celo na čebelnjake vse okolice. Kdor nima tedaj zanesljivo dobrega medu, pita naj raji s sladkorjem. Sladkor se raztopi v vreli vodi, potem se poberejo vse pene, ki se pokažejo na vrhu, tekočina se ohladi in se potem v primernih porcijah daja čebelom v majhnih posodicah.

To pitanje se vzdržuje do popolnega razvitka cvetane v naravi. Ob slabem vremenu se pokladajo večje porcije in sicer vselej še le, ko je slabo vreme že ponehalo, tedaj tikoma pred lepim vremenom.

Stroške, ki se ima s takim špekulativnim pitanjem, niso veliki, uspehi jih obilno poplačajo.

Priznati se mora, da naši čebelarji dobro poznajo to pitanje in se ga tudi v obilni meri poslužujejo. Edino, kar večkrat pogrše, je to, da pitajo prezgodaj, ali da polagajo slab med ali pa, da ne pitajo s sladkorjem, ker se boje stroškov.

Ker je ravno sedaj pravi čas, da začnemo s špekulativnim pitanjem čebel, opozarjamo s tem naše čebelarje na to koristno opravilo.

A. L.

Politični pregled.

Državni zbor je bil s cesarskim patentom dne 30. marca razpuščen in zaukazane so nove volitve. — Ministerstvo je določilo za volitveni dan 13. junija, ozir. za ožje volitve 20. junija. Mej tem časom ministerstvo vlada s pomočjo § 14. Na njegovi podlagi si je dovolilo začasni proračun do konca l. 1911.

Vsi narodi in njihove stranke so že posegli v volivno borbo, ker jim je odločen le kratek čas. Gre se za to, da se dobi stalnejša in številnejša večina, ki bi mogla sestaviti parlamentarno ministerstvo. Dosedanji vladni zistem se je v vseh svojih posledicah pokazal nevzdržljiv. Proti Slovanom se ne sme več vladati. To se tudi ne bo moglo zgoditi, ako bodo Slovani po volitvah tudi med seboj bolj jedini v krščanskih načelih. Nadejati se je, da v obče liberalizem zadobi smrtni udarec. — Kakor se kaže,

bo tudi socijaldemokratizem občutno ranjen, število njegovih poslancev se bo skrčilo.

Volivno gibanje na Slovenskem se je že pričelo. Dne 2. aprila je „Kmečka Zveza ljubljanske okolice“ ponudila kandidaturu voditelju S. L. S. dr. Sušteršiču, kateri jo je vsprejel. Ističasno so zaupniki iz slovenske Koroške pod predsedstvom dr. Brejca zborovali, izrazili zaupanje poslancem S. L. S. in postavili za kandidata prvoboritelja bivšega poslanca Grafenauerja. Dosedanji poslanci „Slovenskega kluba“ bodo v svojih okrajih večinoma zopet kandidirali. Nastopili pa bodo kot kandidati Vseslovenske Ljudske Stranke, ker se je nadejati, da zastopniki Slovencev ne bodo več razcepjeni, ko odpadejo nezanesljivi liberalni spletkarji. To jednotnost v načelih naj bi prinesle Slovincem bodoče volitve.

Ogrski ministerski predsednik zadnje dneve prihaja na Dunaj, da se posvetoje z baronom Bienertom radi novih vojaških predlogov o dveletni službi, zvišanju rekrutov, o vojaško-kazenskem redu z mažarščino kot razpravnim jezikom za ogrsko državo. Ogrski zbor bo že po praznikih o tem razpravljaj, za našo polovico naj bi se to uveljavilo kar s § 14. V tem slučaju bi nas Mažari gotovo prekanili.

Na Hrvatskem ban še zmirom poskuša zlimati pokorno večino. V to svrhu je sklical grof Pejačević za 8. april sejo centruma in osječke skupine, da bi se spojili.

Bosensko-hercegovski sabor je 5. aprila sprejel zakon o neobveznem odkupu kmečkih posestev v zmislu vladne predloge.

Na Turškem je v Albaniji zopet vzbuknila ustaja. Boji so se vršili okoli Skadra, Gusinje. Prebivalci beže v Črnogoro, kjer je v Podgorici dobilo zavetje okrog 2000 beguncev. — Zato Turčija preti Črnogori kakor bi ona podpirala ustaše. Črnogorska vlada je poslala generala Vukotiča na mejo, da pazi in varuje neutralnost.

Italija je dobila novo ministerstvo Giolitti, ki je že bil na vladi. Namerava se proticerkvena politika. Še ob jubileju svojega združenja vedne spremembe.

Španija je tudi preosnovala ministerstvo. Radi Ferrerjevega procesa je Canalejas odstopil, a kralj mu je zopet poveril sestavo nove vlade. Ta bo še bolj proticerkvena. Dne 3. aprila je že predložila nov zakon, sovražen samostanom. Papežev nuncij bojda zapusti Madrid. — Kralj Alfonz igra nevarno igro, ki jo najbrž poplaca z zgubo prestola. Liberalci ga bodo že tako zmotali. Tudi armada je žaljena in zameri kralju koketovanje z liberalci.

V Parizu so prišli na sled tatvini državnih listin, neki nižji uradnik jih je prodajal v inozemstvo. Obtožen je izdajstva domovine.

Portugalska vlada je vendar razpisala volitve za državni zbor na dan 23. maja; razširila je volivno pravico na vse, ki znajo pisati — celo na vojaščino. — Pripravlja se postava o ločitvi cerkve od države.

Japonci so prišli na sled zaroti proti korejskemu podkralju, kar se je pa preprečilo.

Zabavi in pouku.

Potovanje v sv. deželo.

Sp. dr. J. Marinko.

Cerkev in samostan presv. Odrašenika.

Po stopnicah se pride precej globoko v zemljo. Skozi neka vrata na levi stopimo v veliko, karih 8 metrov visoko dvorišče, ki je skopano v živo skalo. V zahodno steno je izsekana neka soba, olepšana z okraski, iz skale same izklesanimi. V njej na levi zagledaš neko nad 2 metra široko okrogolino, ki vodi v druge prostore. Brž za njo namreč se pokazuje neka okoli metra visoka odprtina, zraven nje pa okrogla kakor mlinski kamen velika skala, ki stoji v nekem navlašč narejenem tiru, po katerem se je dala valiti na desno in levo, da se je odprtina zaprla.

Kolikokrat sem govoril učencem o Jezusovem grobu, pa si nisem mogel prav predstavljati, kako bi razložil besede žen, ki so prišle Jezusa maziliti: „Kdo nam bo odvalil kamen od duri groba?“ — Sedaj imam odgovor pred seboj; ta okrogli kamen mi razjasnuje vse. S tacimi skalami so grobove zapirali Judje; skozi to nizko odprtino se pride namreč do 6 večih prostorov, ki imajo posevno v steno izklesana grobišča, nekako podobno kakor v rimskih katakombah.

Mimo judovske naselbine nas konjiča v hitrem diru potegneta čez ne globoko dolino, ki je zgornji del doline Jozafat, ki

se tu zove dolina Djoz, na 828 m visok grič Skopus — ogledovalec, straža. Z njega je prekrasen pogled na zahodno ležeči Jeruzalem. Na tem griču se je vtaboril rimski vojskovodja Tit, ko je Jeruzalem oblegal; isto so storili pred njim Nabuhodonozor in drugi zmagovalci slavnega mesta. Semkaj je prispel ogrnjen v krasna oblačila velicega duhovna, spremljan z nešteto množico preplašenega ljudstva, veliki duhoven Jadna, ko je Aleksander Veliki premagavši Tir nameraval s silo si podvreči Jeruzalem ter potolažil njegovo jezo tako, da ni storil nič žalega mestu, marveč je globoko počastil velicega duhovna ter ukazal darovati v tempejnu pravemu Bogu.

Pa tudi proti vzhodu in jugu sem se čudil veličastnemu razgledu na tem griču, na katerem zlasti nemški protestanti gradé različne dobrodelne naprave. Razprostira se namreč pred očmi puščava Judova tje doli do Jordana, tu in tam pa se zasvetlika kakor srebrno zrkalo del mrtvega morja in prav blizu pred teboj te pozdravlja Oljska Gora.

Oljska Gora.

Kedo ne pozna vže iz otroških let „Oljske Gore“, čez katero je Gospod tolikokrat hodil, s katere se je dovršil naše odrešenje vzdignil v nebesa! — Tudi jaz sem z nekim svetim strahom stopil z voza na tej gori, ki je od Jeruzalema ločena po Cedronski dolini ter od tempejnove ploščade po zračni črti komaj 700 metrov oddaljena. Kako živo sem se tu spominjal svojega Odrašenika ter kar pozabil na krasni razgled, ki ga nudi na vse strani.

Najprej smo hiteli na kraj vnebohoda Gospodovega. Nekdaj je stala tu katoliška cerkev, dandanes je neka osmokotna okroglina, turška mošeja. Za bakšiš jo je prijazen Turek rad odprl. V njej se še vidi kamen, na katerem je po ustnem izročilu stal Jezus, ko je blagoslavljal svoje učence ter se z njega vzdignil proti nebu naročivši jim: „Idite po vsem svetu, učite vse narode in kršćujte jih v imenu Očeta, Sina in sv. Duha!“ V spomin je utisnil v skalo znamenja svojih nog. Leva se še dobro pozna, desna pa se je tekom časa izbrisala. — Kako svet kraj, sem dejal sam pri sebi, pa turška molitvenica! (Dalje sledi.)

Dopisi.

Št. Janž na Dolenjskem. Dne 19. sušca je bil tu občni zbor hranilnice in posojilnice. Prometa je bilo pretečeno leto 1910 nad 123.000 kron, akoravno ni bila dobra letina. Bilo bi lahko še bolje, da bi se ljudstvo držalo domačega denarnega zavoda in doma hranilo. Zgodil se je slučaj, ko je imel eden od tu doma v hranilnici precejšno svoto težko zasluženega denarja v Ameriki, pa ga je vzdignil in dal v Ljubljano v „Glavno“. Kaj bo, ali bo dobil? To se še ne ve. To se pa ve, da doma denar v hranilnici je varen. — Predlagali so se razni nasveti, poleg drugih je predlagal odbornik Kovač sledeče: Zavarovanje na hiše, poslopje itd. bi se moralo ozirati na domači zavod. Ta domači zavarovalni zavod se imenuje „Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“. Kot Slovenci se držimo tudi domačih zavarovalnic. Proč s tujimi agenti. Za Št. Janž in okolico je zastopnik Ignacij Kovač. — Volitev za deželni zbor 21. sušca je tukaj izpadla nekama zahrbtno. Nasprotniki so volili odstopivšega poslanca Mandeljna, ki je dobil 134 glasov, naš izvoljeni poslanec Ivan Vehovec pa 49 glasov. Vidi se, da je Št. Janž še liberalen, samo to verjame, kar par liberalnih kolovodij reče. Upamo, da naši kmetje do državnoborskih volitev spregledajo ter vstopijo v vrste S. L. S.

Črnomelj. Shod „Kmečke Zveze za Belokranjsko“ se je tu vršil 25. marca ob zelo veliki vdeležbi. Prišlo je celo iz oddaljenih krajev dokaj somišljenikov, najbolj zato, da čujejo svojega rojaka g. deželnega glavarja Frana pl. Šukljeta. Zborovalo se je v prostorih g. župana Skubica. Po običajnih pozdravih poroča g. deželni glavar. Naj tudi Dolenjske Novice objavijo vsaj glavne poteze njegovega poldrugo uro trajajočega govora. Uvodoma omenja, kako se je pred leti z lažmi delalo zoper njegovo izvolitev deželnim poslancem na Belokranjskem. On se za celo volitev takrat ni brigal, dasi je vedel, da vsled izvolitve postane deželni glavar. Bil je takrat radi odmora na brionskih otokih. Nasprotni časnik je trobil: „Z belokranjsko železnico ne bo nič, Šuklje jo je napravil.“ V resnici pa je on že četrtoletja delal zanjo in ni miroval, dok je zagotovljena — in letos se bo začela graditi. Reklo se je, da je nasprotnik črnomaljske proge. V resnici pa se je on pri železn. ministerstvu potegnil za glavno progo na Črnomelj. Pozabil pa ni tudi zveze na Vinico, za katero bo še delovati. — Belokrajino je treba gospodarsko povzdigniti. S. L. S.

se je lotila tega dela. Poleg železnice mora dobiti ceste in vodo. Semiško-črnomajski vodovod ne zadostuje, zato je treba zajeti nad Semičem še dva studenca, da bo voda zadostovala ob vsej črti. Drugi večji vodovod v Poljanski dolini se bo čem prej izvršil. — Cesta Črnomelj-Vinica je zdaj na vrsti. Most čez Dobljčanko se bo letos gradil. Ceste v Poljanski dolini bodo kmalu dogotovljene. Klanec čez Tančogoro se bo preložil. Podpore za take ceste mu je zagotovilo tudi ministerstvo. Vsekako moramo preložiti tudi cestno progo Vinica-Žile-Preloka-Adlešici.

A ljudje sami bodo morali umneje gospodariti. Belokrajina ima natorne lepote in rodovitnosti. Dvigniti se mora sadjarstvo, ki n. pr. Tirolcem, Štajercem daje lepih dohodkov. Zato je glavvar naročil dež. sadjarskemu nadzorniku Humeku, da naj poučuje v tej stroki tudi po teh krajih. — Perutninarstvo bi neslo izdatneje dohodke nego goveda, če bi se ga umno poprijeli. — Gospodinjke šole ali vsaj gospodinski tečaji, v katerih se dekleta v nekaterih tednih uče kuhati, šivati, živinoreje, mlekarstva, sadjarstva itd. so potrebni tudi tukaj. Došli prošnji se je vstreglo. Ne samo v Črnomlju, ampak v vseh občinah, ki se bodo zglasile, se bodo vršili tečaji. — Za zboljšanje živino- in prešičjoreje in za primerno ureditev hlevov in svinjakov se bodo dale podpore. Dežela kranjska veliko daje za povzdigovanje Krasa, tudi v vašem okraju je semertje kraški svet, ki ga treba zboljšati. Deželni odbor bo podpiral vsa taka stremljenja, a ljudje naj si prizadevajo povzdigniti zanemarjeno gospodarstvo. Oskrbeti bo tudi podjetja, da bodo ljudje doma imeli zaslužka in ne bo treba v Ameriko. V tem okraju imate premog, železno rudo in vodno silo — kar je predpogoj za tovarne. Pri Vinici ob Kolpi bi dobro služila električna centrala. Z združenimi močmi bi se dalo mnogo doseči. Očita se poslanec S. L. S., da bodo zapravili narodno imetje in deželo spravili v konkurz, kakor se je zgodilo z „Glavno posojilnico“ v Ljubljani. Sklicujejo se na proračun l. 1911. Glavar pojasnjuje, da on namenoma sestavi proračune skrajno previdno. Izkazujejo sicer primanjkljaj, a sklepni obračun pozneje pokaže celo nekoliko prebitka, ali majhen primanjkljaj. — O desetmilion-skem posojilu se je razneslo obilo natolcevanj, a dejstvo, da je Kranjska dobila pod ugodnejšimi pogoji posojilo nego bogata Moravska, govori v prilog S. L. S. — Da je liberalna doba prezirala kmetijski stan in da sedaj dežela več stori, pričujejo številke: a) za kmetijski pouk in izobrazbo l. 1907 6282 K, l. 1910 pa 63.633 K; b) podpore, prispevki leta 1907 50.850 K, leta 1910 210.667 K; c) za deželne kulturne namene v l. 1910 za 300.000 K več. Za kmetijske melioracije (zboljšanja) l. 1907 659 K, l. 1910 pa 591.082 K; za vodne preskrbe l. 1907 266.214 K, leta 1910 pa 615.518 K; za cestne zgradbe leta 1907 66.605 K, leta 1910 602.410 K, torej vsega l. 1907 le 333.478 K, l. 1910 pa 1.809.010 K ali približno poldrug milijon več. Če se bo tudi nekoliko davčna doklada zvišala, je pa upoštevati, da se ojači tudi davčna moč vsled občeokoristnih naprav. Iz splošne politike omenja g. glavar, da bo drž. zbor najbrž razpuščen, kar se je med tem že zgodilo. Priporoča možem, naj volijo kandidate S. L. S. — Z ogromnim odobravanjem je bil sprejet govor g. glavarja ter izrečena zaupnica poslancem S. L. S.

Domače in ptuje novice.

Promocija. G. Jos. Podobnik, abs. jur. je bil 24. marca 1911 promoviran doktorjem prava na graškem vseučilišču.

Umrli je v Brezji pri Trebelnem Jožef Žagar, zasebnik, v starosti 78 let. Bil je vseskozi pošten in veren mož, spoštovan daleč naokrog, zelo marljiv in vesten gospodar, ki si je s svojo pridnostjo pridobil precejšnje premoženje. Naj v miru počiva v trajnem spominu pri vseh znancih in prijateljih.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu marcu 1911 je 236 strank vložilo 121.728 K 83 h; 221 strank vzdignilo 148.134 K 33 h; 12 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 24.500 K; 169 menic se je eskomptovalo za 91.976 K; stanje vlog 3.579.317 K 94 h; denarni promet 620.550 K 70 h; vseh strank bilo je 1256.

V okrajni cestni odbor žužemberški sta imenovana Jožef Kastelic iz Klečet in Jožef Primc v Mačkovcu.

Počitnice na srednjih šolah bodo zanaprej od 16. julija do 15. septembra. Radi zrelostnih in sprejemnih izpitov pa se bo šolsko leto končalo že z 2. julijem.

Ljubljanske občinske volitve so razpisane na dan 23. aprila, t. j. na belo nedeljo. — Ženske volivke imajo tri posebne volivne komisije v dekliskem liceju.

V konkurzu tvrdke Ogorevec je postavila c. kr. okrožna sodnija za upravnika mase trgovca Franca Božič, namestnika pa trgovca Karola Barborič.

Vojaški nabor. V letu 1911 se bode vršil glavni nabor novincev za politični okraj Rudolfovo dne 1., 2., 3., 4. in 6. maja. Stavljenci bodo takole uvrščeni: 1. maja iz občin Šmihel-Stopiče in Belacerkev; 2. maja iz občin Prečne, Mirnepeči, Toplice, Čermošnice in Poljanice; 3. maja iz občin Brusnice, Orehovice, Šempetra in Rudolfovega; 4. in 6. maja iz sodnih okrajev Žužemberka in Trebnja. Stavljenci bodo uvrščeni po občinah in v vsaki občini po stavnih razredih in žrebnih številkah. Gospod župan mora za istost pripeljanih jamčiti. Stavljenci iz drugih okrajev, kateri so klicani k naboru v tem okraju, morajo priti z stavljenci iste občine, v kateri bivajo. Nabor se prične v Rudolfovem ob 8. uri zjutraj, v Žužemberku ob 9. uri, v Trebnjem ob 10. uri dopoldne. Gospod župan mora točno ob tem času stavljence privedi na naborni prostor in sicer zbrane, kjer se jih bode uvrstilo po žrebnih številkah in stavnih razredih, da se bode mogel nabor hitro in redno vršiti. Sleherni stavljenec kakor tudi sorodniki njihovi moškega spola, kateri imajo priti v pregled pred naborno komisijo in bi bili tudi le nekoliko pijani, bi se na lici mesta kaznovali in tudi ne bodo komisijsko pregledani, temveč bi se jih pozneje na njihove stroške pred naknadno naborno komisijo v Ljubljani privedlo. Enako bi se postopalo tudi z istimi, kateri ne bi bili po celem životu čisto umiti. Potrjeni novinci ostanejo do prisege brez izjeme pod oblastnim nadzorstvom; vsled tega naj se opusti sleherna prošnja za izpust do zaprisege, ker bi bila brezuspešna; tudi g. župan naj ne stavi take prošnje, za kateregakoli potrjenega novinca. Dokazila za dosego morebitnega olajšila naj prinese stavljenec s seboj, ako bi jih že ne bili prej vložili. Kdor bi svoji naborni dolžnosti ne zadostil ali pa sploh katero iz vojnih predpisov izvirajočo dolžnost opustil, kaznoval bi se ne glede na izgovor, da mu dotični zakon ni bil poznat. Pozive za stavodolžne poslalo se bode pravočasno; ako bi za katerega slučajno poziv ne došel, naj se o tem takoj sem poroča. V Trebnjem se bode vršil nabor v hiši št. 22 pri g. Alojzu Pavlinu, v Žužemberku v šolskem poslopju, v Rudolfovem pa v uradnem poslopju c. kr. okrajnega glavarstva. V nabornih prostorih mora vladati popolen mir in je govorjenje v isti le komisijskim članom in javnim organom dovoljeno. Nepoklicanim pa sleherno vtikanje v naborni posel je prepovedano. Vse preje navedeno naj županstvo ob nedeljah in praznikih na običajen način razglasi.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

V cesarice Elizabete žensko bolnico v Novem mestu je bilo pretekli mesec sprejetih 136 bolnic z 2081 oskrbovalnimi dnevi. Povprečno je bilo na dan 67-12 bolnic — na eno bolnico je prišlo 15-30 dneva. Izvršilo se je 30 večjih operacij z dobrim uspehom. Zavod je zapustilo 58 bolnic ozdravljenih, 14 izboljšanih, 1 neozdravljen. Ena je umrla vsled oslabelosti srca. Priporoča se zavod občinstvu najtopleje!

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Rudolfovo ima dne 25. aprila 1911. dopoldne ob 10. uri pri c. kr. okrajnem sodišču v Rudolfovem št. 6. svoj III. občni zbor z običajnim vspešnim.

Cestni odbor novomeškega okraja. Za načelnika okrajnega cestnega odbora je izvoljen g. Jožef Zirc in za njegovega namestnika g. Jožef Dular, deželni poslanec. Odborniki so: Franc Vintar, župan prečenski, Ivan Sitar, župan iz Toplice, Franc Majzelj, župan, Belacerkev, Anton Spendal, župan, Mirnepeč, Janez Beg, Gor. Sošice, Jožef Bergman, Novo mesto, Herman Gorjany, Ruperčevrh, Josip Bojanec, Šempeter, Rudolf Smola, Graben. Kot virilist zastopnik kneza Auersperga Paul pl. Chuber Okrog v Soteski.

Zločin. Dne 2. aprila ob 10. uri po noči je dvakrat ustrelil neki lopov skozi okno pri mežnarju na Selih pri Ajdovcu in zadel njegovo ženo v glavo. V rani se vidijo sledovi treh svinčenih zrn. S kamenom je razbil tudi okno. Zločincu še niso na sledu.

Umrli je v Rimu dne 21. marca v ondotnem samostanu usmiljenih bratov bogoslovcev 4. leta, usmiljeni brat Fridolin Bačar iz Kandije pri Novem mestu, rodом iz Smolenje vasi, kateri bi bil imel letos o Veliki Noči prejeti mašnikovo posvečenje. Deloval je nekaj časa v Gradcu v ondotni bolnici usmiljenih bratov, potem 6 let v Kandiji in od tu se je podal na povelje svojih prednikov v Rim študirat bogoslovje. Priporoča se prijateljem in znancem v molitev ter blag spomin.

Kranjska hranilnica je namenila za Dolenjsko sledeče podpore iz čistega dobička lanskega leta: Vincencijevi družbi v Novem mestu 200 K, bolnišnici usm. bratov v Kandiji 2000 K, za popravo kapiteljske cerkve v Novem mestu 3000 K, za novo

župno cerkev v Prečni pri Novem mestu 2000 K, za popravo župne cerkve sv. Jurija pri Šmarju 500 K, mlekarji v Št. Lovrencu pri Veliki Loki 300 K, krajnemu šol. svetu na Vrhcu za napravo šolskega vodnjaka 100 K, kr. šol. svetu v Sp. Logu za napravo čebelnjaka 50 K, kr. šol. svetu v Bransko-Kal za šolski vrt 150 K, kr. š. svetu v Leskovcu za šolski vrt 50 K, občini Žužemberk za napravo napajališča 200 K, požarni brambi v Št. Jerneju 100 K, v Ambrusu 100 K in v Poljanici pri Toplicah 100 K. Dalmje podpore je dala za nagrobni spomenik kardinalu Missiji 200 K, starostni hranilnici za posle 10.300 K, premij za dolgo službo-joče posle 3000 K. Vseh podpor razdeli letos 172.970 K.

Verske konference za inteligenco ima od petka sem pa do vel. četrta vsak večer ob polu 7. uri v kapiteljski cerkvi v Novem mestu P. Jožef Weidinger iz dr. Jezusove. Od 5. ure zjutraj in po konferencah vselej tudi spoveduje. — Za gimnazije vodi duhovne vaje č. g. dr. Prešeren iz iste družbe.

Iz Mirne peči. Po našem okraju se je klatil zadnji čas nek potovalec „Feniksa“, ki sliši na ime Gioles iz Leskovca. Iskal je svojega zaslužka s tem, da je blatil našo domačo „Vzajemno zavarovalnico“ na vse pretege. Zagovarjati se je moral pred kazenskim sodnikom in plačati stroške. Tako naj se postopa proti vsakemu, kateri onečašča naš domači zavod. Torej, pozor!

• **Bolnica v Kandiji.** Meseca marca je bilo sprejetih 194 bolnikov, od meseca svečana ostalo 87 bolnikov, skupaj 281 bolnikov, bolnico je zapustilo 135 ozdravljenih, 37 zboljanih, 7 neozdravljenih, 7 umrlo, oskrbovalnih dni 3041. — Prim. dr. Josip Buch ordinira od 11. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne. Stanuje v prejšnji Vokačevi Vili v Kandiji.

Izkopine. Na posestvu g. Vojske in g. Zwitterja so pred kakimi 14. dnevi odkrili več rimskih grobov. Večino tega je izkopal g. Vojska sam s svojimi delavci. Izkopali so več posode, večidel iz sive gline, samo ena posoda je bila iz rdeče gline — žgana. Zraven posod so se našli deli mečev, sulic, bronastih fibul in ena leščerba. Nadalje sta se izkopala dva lonca, še polna in nepreiskana. Čudno je to, da je bil ves svet razmetan; najbrže so ga že obdelavali in zato razkopali zemljo; zakaj poleg rimskih izkopin so se našle tudi prazgodovinske, en obroč za na vrat, tri vrtalke, deli prazgodovinskih žar in baje po izpovedbi g. Vojske tudi benečanski novci, nadalje malo ploščico bisernice (Perlmutter) s svetniško podobo. Vse te izkopine je g. Vojska blagohotno daroval deželnemu muzeju in oba gospoda, g. Vojska in g. Zwitter sta prepustila svet v nadaljnje preiskovanje deželnemu muzeju. Izkopine si je ogledal tudi kustos deželnega muzeja gospod dr. Mantuani.

• **Iz oporoke † gospe Hočevnar.** Da se bodo brale sv. maše vsak dan v kapelici krške bolnice, je založila kapital 25.000 K. Za dijaško ustanovo „Martin in Jožefine Hočevnar“ 62.000 K, bo pet mest po 450 K. — Za 8 ustanov na krški meščanski šoli 48.000 K, in za 2 ustanovi na obrtni šoli v Ljubljani, ki so dovršili krško meščansko šolo, 24.000 K. — Za hrano ubogim služkinjam v Josefinum v Ljubljani 16.000 K. — Dekliški sirotišnici v Ljubljani 20.000 K za oskrbovanje ubogih deklic iz Krškega in Radovljice. Za kopeli v Gračeju 2 otrokoma 6000 K. Isto vsoto tudi otroškemu zavetišču pri sv. Florijanu. — Bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 10.000 K. — Za kirurške inštrumente v krški bolnici 6000 K, za zgradbo kapelice na krškem pokopališču 15.000 K, društvu za otroško varstvo v krškem okraju 15.000 K, za bolne na pljučih na Kranjskem 20.000 K. — Za otroško in dekliško zavetišče v Radolici 200.000 K. Bližnji in daljni sorodniki dobé visoke vsote. Raznim znancem in prijateljem tudi lepe vsote. — Zapuščina v gotovem znaša blizu poldrugi milijon kron. — Slovesni rekvijem za rajnko gospo so imeli usmiljeni bratje v Kandiji iz hvaležnosti do svoje velike dobrotnice v soboto 8. t. m. ob 6. uri zjutraj. Maševal je mil. g. prošt dr. Elbert.

Učenke dekliške petrazredne ljudske šole v Novem mestu so priredile cvetno nedeljo dne 9. aprila ob 5. uri popoldne v dvorani „Narodnega doma“ naslednje otroške igre: 1.) Lažnjiva Milena; 2.) Jagode, in 3.) Kaznovana šaljivka. Dvorana je bila natlačeno polna. Iz posebne naklonjenosti je sodeloval slavni „Novomeški salonski orkester“ in sicer s prav mojstersko umetnostjo. Novomeščanom zamoremo le častitati k takšnemu orkestru. Igre so vse jako vrlo uspele in pridne učenke so vse pohvale vredne, kar je tudi občinstvo priznalo z burnim in navdušenim vreskanjem. Vsa zahvala za prireditve gre pred vsem gdčni. Adi Turkovi, ki se je kljub svoji bolehavosti iz ljubezni do otrok res veliko trudila, da so igre tako dobro izpadle. Čas je bil res nekoliko neprikladen, a vsled bolezni gdčne Turkove prej ni bilo mogoče. Čisti dohodek je namenjen za nabavo učil revnim učenkam.

Gospodarske drobtine.

— **Posredovalnica za vnovčenje živine.** Pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani se vrši v četrtek, dne 20. aprila t. l. ob polu 10. uri dopoldne v posvetovalni dvorani deželnega zbora posvetovanje glede naprave posredovalnice za vnovčenje živine. K posvetovanju se povabijo vse kranjske živinorejske zadruge, Zadruga Zveza, Gospodarska Zveza in Kmetijska družba v Ljubljani ter Splošna Zveza kmetijskih zadrug in centrala za vnovčenje živine na Dunaju.

— **Razdelitev goveje živine po znižani ceni v l. 1910.** Deželni odbor kranjski je nakupil v l. 1910 217 glav plemenske živine, in sicer: Na Kranjskem 3 bika montafonske pasme za 735 K; 6 bikov muropoljske pasme za 1757 K 98 h; 10 bikov pincgavske pasme za 3850 K, in 1 bika simodolske pasme za 307 K. — Na Tirolskem 24 bikov simodolske pasme za 12.520 K; na Predarlskem 10 bikov montafonske pasme za 6165 K; na Solnograškem 27 bikov pincgavske pasme za 13.345 K, skupaj 81 bikov za 38.679 K 98 h. — Na Kranjskem 10 krav oziroma telic pincgavske pasme za 3600 K; na Tirolskem 55 krav ozir. telic simodolske pasme za 39.382 K; na Predarlskem 38 krav ozir. telic montafonske pasme za 27.728 K; na Solnograškem 33 krav ozir. telic pincgavske pasme za 19.162 K, skupaj 136 krav ozir. telic za 89.872 K. Skupna nakupna cena za bika in krave znaša 128.551 K 98 h. Od 81 bikov razdelilo se jih je le 64, med tem ko jih je 17 v vrednosti 5703 K ostalo na deželni pristavi v Goričanah in sicer iz vzroka, ker so bili za plemenitev še premladi. Od nakupljene živine se je razdelilo na Dolenjsko 17 bikov in 37 krav in sicer je prišlo v politični okraj Novomesto 7 bikov in 10 krav, Črnomelj 1 bik in 1 krava, Krško 11 krav, Kočevje 5 bikov in 13 krav, Litija 4 biki in 2 kravi v skupni vrednosti 41.110 K.

— **Modra galica za krompir.** Bati se je, da nam utegne krompirjeva plesenj (peronospora) tudi letos napraviti veliko škodo po naših njivah. Belokranjci so sedaj že dve leti zaporedoma brez semenskega krompirja, ker jim je ta bolezen ves krompir strla. Lansko leto se je krompirjeva plesenj povsod po Dolenjskem razširila in je tako močno nastopila, da je nastalo povsod pomanjkanje krompirja. Ker je proti ti bolezni edini pripomoček škropljenje z galico, tako kakor pri trtah, opozarjamo na to naše gospodarje in jih pozivljamo, da si nakupijo za škropljenje krompirja tudi potrebno modro galico. To se da letos toliko lažje izvesti, ker se bo galica dobila s pomočjo državne podpore po znižani ceni.

— **Umetna gnojila za krompir.** Pri krompirju izvrstno vplivajo tudi umetna gnojila, ako jih rabimo v zadostni množini in v pravilni sestavi. Umetna gnojila se priporočajo zlasti v tem slučaju, če imamo premalo hlevskega gnoja. V takem slučaju naj se gnoji krompir deloma s hlevskim gnojem, deloma pa z umetnimi gnojili. Za 1 mernik posetve je vzeti po 10 kg amonijevega sulfata, 20 kg superfosfata in 20 kg kalijeve soli. Ako nam je po krompirju pognojiti samo z umetnimi gnojili, vzeti je seveda dvojno množino navedenih gnojil.

— **Zadostno gnojenje travnika** se pozna na tem, da ostane zelen tudi čez zimo. Čim bolj nam travnik čez zimo poruži, tem bolj mu manjka gnoja, kajti dobro gnojeni travniki nam ostanejo ves čas zeleni. Da je res tako, se prepričamo lahko tudi doma, če primerjamo zanemarjene travnike s takimi, ki so dobro obdelani in gnojeni.

— **Članom živinorejske zadruge za novomeško okolico!** Kdor izmed članov ima kakega lepega junčka ali lepo telico na prodaj, naj to naznani pri načelstvu; ravno tako naj se pa tudi tisti člani priglase, ki želijo kupiti lepega junčka ali telico za pleme. Načelstvo je pripravljeno, posredovati kupčijo med posameznimi člani in tudi navzven.

— **Pri živinoreji treba skupnega dela!** Naša živinoreja trpi najbolj pod tem, ker manjka vzajemnega dela med našimi živinorejci. Da gre toliko denarja vsako leto iz dežele za nakup plemene živine, temu so krivi naši živinorejci, ki si za povzdigo domače reje ne podajo roke in ne lotijo skupnega dela. Pred 20. leti smo dobili zakon za povzdigo reje goveje živine, ki je v glavni točki še danes na papirju. Namesto potrebnih bikov imamo komisije in evidenco. Ko bi se bili združeni močmi poprijeli potrebne reje, bilo bi lahko danes drugače in lahko bi se v deželi dobila potrebna plemena živina.

— **Centrala za vnovčenje živine na Dunaju** je izdala oklic, v katerem pozivlje kmetijska društva, živinorejske zadruge in posameznike, da prigrasijo one posestnike-zivinorejce, ki želijo

kaj živine kupiti oziroma prodati. V teh prigraslih je naznaniti: 1.) ime in natančni naslov. 2.) če želijo živino kupiti ali prodati. 3.) število živine, ki je na prodaj ozir. ki jo želijo kupiti. 4.) starost in pleme živine. Vsa ta prigrasila se imajo sestaviti in v posebnih okrožnicah razposlati na vsa okrajna glavarstva, zadrage, kmetijske liste in če treba tudi na posameznike. Na ta način hoče centrala posredovati in pospeševati živinsko kupčijo.

— **Shranitev jaje za zimo.** Sedaj je čas, da se jajca shranijo za zimo. Kot dobro sredstvo se priporoča v ta namen vodotopno steklo (Wasserglas). Na 10 litrov vode je vzeti 1 kg vodotopnega stekla, ki se z vodo dobro premeša v kakem lončenem loncu. Ta množina zadostuje za shranitev 160 do 200 jajc. Najbolje je vlagati jajca v lončene lonce in sproti v legah zalivati s to tekočino. Lonce je nazadnje zavezati s kako ruto ali pa primerno pokriti. Umevno je, da mora tekočina pokriti tudi zgornjo lego jajc. V taki tekočini se drže jajca 8 do 10 mesecev. Shraniti jih je pa na hladnem prostoru. Kakor hitro se lonec odpre in načne, je treba, da se jajca kmalo porabijo. —

Darovi za novo župno cerkev v Prečni v kronah:

G. Vindišar Jos. 4, Aš Janez 5, A. A. Kunstelj 2-20, Matevžič Janez 5, Jožef Kocjan 50, g. Možina Ana 10, Miha Lukšič 1, Jakše Jožef 1, Murgelj Jos. 2, Stupar Fr. 0-80, g. Zupančič Janez 2-80, Dular Neža 10, Mede Mar. 10, Glob. 1, na oltarju 1 in 2, Drenik Fr. 8-10, Saje Fr. 10, g. Faleskini Fr. 3-80, Baier 4, Amal. Str. 2, Zupančič Jožef 1, č. g. žup. Polak Mart. 5, Paté J. A. 2, Pelko Flor. 1, vis. g. Marija pl. Langer 50, Dular Jož. 1, bl. g. st. Ciril Dolencec 5, g. Dular 20, Jakše Fr. 1, poroka Faleskini-Lilek 36-40, Zupančič Mar. 1-70, Družba Topličarjev 6, Zitnik Flor. 1, Skubec Jožefa 10, Čampa Janez 5, Jankelj M. 1, Štampelj 1, g. Dular Franciška 10, Fr. Jakše 1-28, Drenik Jožef 5, Kovačič Mar. 1-10, gospa Ana Nimrod 200, Murgelj Ana 1, Hönigman Mar. 4, Stele Jožefa 25, Zagora Jožef 1, Drenik A. 20, Saje B. 2, Al. Drenik 2, Smolič Fr. 5, Lavrič A. 3-70, preč. g. d. sv. Avg. Šinkovec 50, g. Lovšin Ant. 2, Vidrih Ant. 1, preč. g. kap. St. T. 2, Kermelj Al. 1-20, pri buri: Poglave Fr. 1, Mervar L. 1-30, Može Fr. 10, g. Kremžar 9, 1, Mišic Al. A. 2, Košir A. 1, Plut 0-80, Smolic 0-80, Lavrič 1, Ur. Saje 1, Šustaršič J. 1, Tisovic 1, Kramaršič 0-80, Poglave M. 2, Šali A. 1, M. L. 1, P. M. 1, Perovšek M. 1, Može Al. 2, Žagar Fr. 1, Murgelj A. 1, Možina 2, Drenik Fr. 4, Jerman N. 1, Kumelj M. 2, g. M. Pikelj 1, g. A. Globelnik 3, Pirh Ana 1, Slak Fr., ženin 12-60, zbirka Janeza Kocjan na sejnih 18-20 in 4, Rifelj Fr. 1, M. Kukman 2, g. Pavček Fr. 5, g. Mar. Kopač 5, M. Jakše 1, Drenik, Verček 2, Neimen. duhoven 16-22, Kr. M. 0-40, Kosec 1, dar preč. g. žup. A. Žnidaršič sv. Antonu 26, Drenik Fr. 2, Kastelic A. 1-20, g. Darovic Jos. 1, P. J. 0-78, g. preb. Iv. Barle 5, g. M. B. 1, Kristan A. 1, Horvat U. 1, Saje A. 2, Čampa M. 1, Čebelar sv. Antonu 9, Derčar A. 1, Šenica M. 1, Pavlin Liza 1, Zalar Franc, Ana 3, Levstek M. 1, Novak M. 1, Krese M. 1, gg. župniki Indof Franc, Dobnikar Jan, 20, Šašelj Iv. 20, Brezovar Jan. 20, Jaklič Karol 10, Dolinar Jan. 3, Zupančič Ant. 0-80, Čampa Joz. 1-60, Smrke A. 1, Smrke J. 1, Drenik Fr. 1, Šali J. 1, Š. A. 1, Derčar Al. 5, Blažič Fr. 1, Mlakar Jan. Lož 50, Nichol Evgen 1, Kučko 1, Jiler Fr. 1, Zadnik Ter. 1, Zagorc Iv. 1, Rossi L. 2, Ban V. 1, Vitgaj M. 1, M. D. 100, za c. p. 1, Kavšek P. 10, Derčar Jernej 10, Berus J. 1, Virant J. 2, Fifolt J. 1, Zalar Fr. 2, A. Petrič 1, preč. g. Jarc Franc župnik 200, g. Jančigor K. 10, Dobrotnica 2, pri kupčiji 2, Fr. T. sv. Antonu 5, Bučar J. 1, Lukšič T. 1, Žagar K. 1, Vozel M. 1, Kozina J. 1, legat M. Šalomon 80, Parkelj Fr. 1, g. žup. R. 10, Šali M. 5.

Šmidovnik Anton, župnik.

Zahvala.

81

Podpisani sem bil nekaj let v Ameriki, od koder sem se hotel domu vrniti, med potjo pa se me je lotila neka onemoglost. Dospevi v New York, so brezvestni ljudje ta moj položaj porabili in so mi pobrali prtljago in vozni list. — Dobrodelna družba mi je preskrbela zopet delo v državi New-Jersey. Ker pa je mej tem ureditev razmer na mojem posestvu zahtevala, da se nujno vrnem, nihče pa ni vedel zame, kje se nahajam, je moja žena prosila trdko g. Frank Sakser v New Yorku, da poizvede po meni.

Gospod Frank Sakser in njegovi gosp. uradniki so bili toliko človekoljubni, da so po velikem trudu in mnogem pisarenju za me zvedeli in mi k vrnitvi v domovino pripomogli, in to nesebično brez plačila. — Le s to pomočjo sem pravočasno domu dospel in se velikih neprilic rešil. Gosp. Frank Sakserju in njegovim gospodom uradnikom pa se tem potom prav srčno zahvaljujem. Bog povrni stotero!

Jožef in Marija Turk, posestnik, Zajčji vrh št. 14.

Loterijske številke.

TRST,	24. marca	70	41	33	2	1
GRADEC,	1. aprila	84	12	82	54	58

Proda se posestvo

in sicer poslopje v dobrem stanju, pripravno za gostilno, ob okrajni cesti in k temu spadajoče njive, travniki ter gozd. — Več se poizve pri

83-2-1

Franc Homanu.

na Gomili gorenji št. 3, pošta Št. Jernej, Dolenjsko.

Dražbeni oklic.

E 77/11

E 954/10

6

8

Dne 24. aprila 1911 dopoldne bo pri podpisnem sodišču v izbi št. 8 dražba zemljišč in sicer:

a) ob 10. uri vlož. štv. 370 kat. obč. Jurkavas, sestoječega iz hiše št. 14 v Drganjihselih s svinjakom in kozolcem, ene njive in enega pašnika;

b) ob 11. uri pa vlož. štv. 80 kat. obč. Vinavas, sestoječega iz hiše na Grmu pri Podgradu št. 4 z gospodarskim poslopjem, vrta, 12 njiv, 14 travnikov, 3 pašnikov in 5 gozdnih parcel in gmajnskih pravic s pritliklo vred, ki sestoji iz ene krave, ene telice, 1 voza, 2 bran, 1 pluga, slamoreznice, 1 kadi in nekaj drugega poljskega orodja.

Nepremičninam, ki jih je prodati, določena je vrednost: ad a) 1325 K 19 h; ad b) 9415 K, pritlikinam pa 227 K.

Najmanjši ponudek znaša: ad a) 883 K 46 h; ad b) 6428 K.

Odobrene dražbene pogoje in ostale nepremičnin se tiče spise, smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjenem sodišču v izbi št. 5 med opravnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II.,
dne 21. sušca 1911.

80

Zahvala.

76

Povodom smrti nam nepozabne hčerke oziroma sestre

Ivanke

izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo preč. duhovščini kapiteljski, č. oo. frančiškanom, g. pevovodju Hladniku, p. n. gg. pevcem za ganljivo nagrobno petje, vsem gg. prijateljicam, Marijanski kongregaciji za prekrasni venec, p. n. slavnemu občinstvu, katero je spremilo predrago rajnko k večnemu počitku.

Ker se nam za premnoga izkazana sožalja ni mogoče vsem osebno zahvaliti, izražamo pri tej priliki našo najtoplejšo zahvalo.

Rudolfovo, dne 27. marca 1911.

Žalujoča rodbina Smolik.

: : : Posestvo : : :

63-2-2

obstoječe s hiše, hleva, svinjaka, pōda, kozoleca, sadnega vrta, vinograda, hoste, njiv za 30 mernikov posetve, in travnikov, da se lahko redi 6 glav živine, se iz proste roke takoj proda. Cena in pogoji se izvedo pri posestniku samemu Jože Zagorc na Brezovici dol. 10, p. Št. Jernej.

.. Kovačnica ..

z velikimi delavnicami

na najlepšem prostoru, na križpotu dveh glavnih cest, ob zgradbi nove železnice in nove gimnazije, se odda s stanovanjem vred takoj v najem

v Rudolfovem, Stara cesta št. 243,

kjer se tudi vse natančneje poizvé. — Ravno tam se tudi prostovoljno proda lep stavbeni prostor.

52-3-3

„Za 10 vinarjev liter“

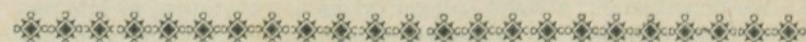
najboljšega jabolčnika, skoraj jednako pristnemu, lahkem vinu, se napravi samo iz najnovejše iznajdbe „Jablus“. — Iz „Jablusa“ pripravljena pijača vre kakor naravni mošt, je zdrava in krepična.

1 zavoj „Jablus“ z navodilom vred samo 5 K 30 v po poštnem povzetju. Prekupci odstotke, zastopniki se iščejo.

Glavno zastopstvo:

85-3-1

„Jablus“ — Podplat, Štajersko.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnem-
kov pa je več! Zato
pozor! Zahtevajte
in jemljite samo
izvirne zavoje
■ z imenom ■

Kathreiner

Na prodaj je

več sto hktl. dolenjskega vina

domačega pridelka.. — Več se izve pri oskrbnistvu Nemška
vas - Krško. Aleks. Wutscher. 62-3-3

Ivan Kuntara, : tapetnik in dekoratnik :
v Šmihelu pri Rudolfovem
se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v
izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega
tapetovanja. — Ravnotam se prodaja po ceni dekoracijski divan
in otoman. Za naročilo zadostuje dopisnica. 15-23-6

Proda se iz proste roke molin s štirimi tečaji

na močni vodi, zraven sadni vrt, prav na lepi legi, v Dol. Verh-
polju. — Natančno pojasnilo daje Franc Klevišar št. 2, vas
Gumberg, zadnja pošta Brusnice. 79-3-1

Imam na prodaj

2 krasna posestva

Prvo oddaljeno 100 korakov od farne cerkve, z vsem
novim poslopjem, v hiši se nahaja dobrodoča gostilna,
ledenica in lepe obokane kleti.. Zraven je lepih njiv za
60 mernikov posetve in lepi zaraščeni gozdi. Drugo posestvo
je ravno tako, samo da v hiši ni gostilne. — Več se izve pri

Antonu Smolič, Dobernič (Dolenjsko).

Parna opekarna Breitenau - Zalog

opozarja p. n. odjemalce opeke, da glede na še majhno množino
opeke, katero ima še v zalogi, popreje vsak povpraša po dopisnici,
ako zamore sedaj potrebno množino opeke oddati. Na novo
žgana opeka pride šele koncem maja ali v začetku junija v prodaj.
Naročila na omenjeno opeko sprejema se pa tudi že sedaj in se
zamore ista naročiti tudi po dopisnici pri parni opekarni v Breitenau-
Zalogu pri Rudolfovem. 82

Ni treba več naročevati z Dunaja, ker

edino veliko zalogo

trgovskih knjig tovarne „Optimax“ iz najboljšega nor-
malnega papirja v trpežni vezavi po tovarniški ceni ima prodajalna
knjig in papirja

Urb. Horvat v Novem mestu. 181-3-3

Pozor Živinorejci!

Naznanjam tem potom, da imam že več let v zalogi Barthel-
novi klajno apno garantirano 40—42%, katerega prodajam

à 1 kg	0.36 v
5 " naenkrat à 1 kg	0.32 "
25 " " " 1 " "	0.28 "
50 " " " 1 " "	0.25 "

tako da se dobi primerno ceneje kakor naravnost iz Dunaja, ker
pri malih naročilih blaga voznina preveč zdraži. — Ravno tako
imam tudi vedno v zalogi „Mastin“ kot priznано najboljši za pra-
šičjorejo. — 1 zavoje 50 v, 5 zavojev naenkrat 2 kroni. —
Poštna naročila se točno izvršijo.

J. Picek,

9-10-7

poprej A. Pauser, Novomesto — velika zaloga železnine
in špecerije.

Lepo posestvo

obstoječe s zidane hiše in vsega gospodarskega poslopja, v dobrem
stanu in s 30 jahi njiv za 45 mernikov posetve, lepega sadnega
vrta, novega vinograda in lepega gozda (5 delov), se da takoj
iz proste volje na prodaj. Več pove Janez Drenik, Vrhpeč
št. 5 pri Mirni peči. 55-3-3

Vino domačega pridelka

je na prodaj

65-3-2

v grajščini Bajnof (Weinhof) pri Rudolfovem.

KEIL-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura)
za umivalne mize 90 vin.
Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev
40 vin.

Keil-ovo leščilo za pôde 90 vin.
Keil-ov lak za klobuke v raz-
ličnih barvah,

ima vedno v zalogi trdka

Novo mesto: J. Picek.
Črnomelj: Anton Zurec.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Franc Dolenc.

Ljubljana: Leskovic & Meden.
Postojna: Anton Ditrich.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Oto Homann.
78-6-1

Zaloga

sukna, platna,
modnega in
manufakturnega
blaga.

Franc Souvan sin, — Ljubljana

Mestni trg št. 22 in 23.

Manufakturna veletrgovina. Narodno podjetje.

Največja zaloga
preprog.

Popolne opreme
za neveste.

Ustanovljeno leta 1880.

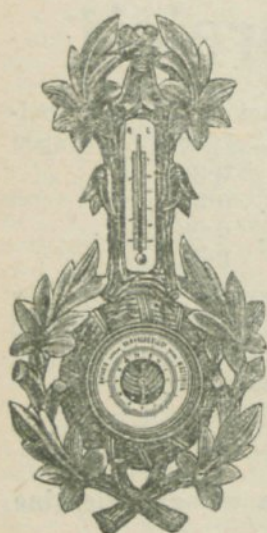
Prvi optični zavod na Dolenjskem

Alojzij Reitz,

optik, urar in juvelir

51-3-2

Rudolfovo, Glavni trg št. 85 (v lastni hiši).

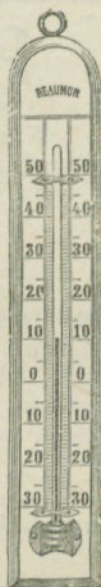

Priporoča svojo bogato optično zalogo najnovejših nanosnikov (Zwickerjev) in očal v različnih okvirjih in kovinah na izbiro, kakor tudi najfinejše svetovno znane (Rathenov) šipe za oči v vseh številkah za daljnovidnost in kratkovidnost (Concav in Convex), nadalje vsakovrstne optične, fizikalne, tehnične predmete, toplo-merje, zrakomerje, daljnogleda, aneroide, povečevalna stekla (Mikroskopa), razne preskušene mere za vino, žganje, pivo, kis, mošt, sladkor itd.

Po optometričnem zdravniškem predpisu se vsaka očala ali ščipalnik takoj dobi, brez da bi bilo treba kaj čakati, ker imam v raznih okvirjih na razpolago in sicer že gotovo.

Sprejema tudi vse v to stroko spadajoča popravila, katere točno in ceno izgotavlja.

Poštna naročila : : :
: : : se točno izvrše.

Lokal (prodajalna) (50-3-3)

v Rudolfovem na Glavnem trgu s zraven spadajočim stanovanjem, obstoječim iz sobe, kuhinje in velike kleti, se da s 1. majem v najem. Več se izve pri gospej A. pl. Fichtenau v Rudolfovem.

Posestvo z mlinom na prodaj.

V Gotni vasi pri Rudolfovem se da posestvo, obstoječe z mlina, vsega gospodarskega poslopja, vrta, njiv in gojzdov, prostovoljno na prodaj.

Več pove upravništvo Dol. Novic.

70-3-2

Kupite

Kašalj

če imate:

hripavost, katar in
zasliženje, oslovski

in dušljivi kašelj nič drugega, kakor fino dišeče:

Kaiserjeve prsne karamele s „trema smrekami“.

5900 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in privatnih oseb dokazuje gotov uspeh.

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Dobi se v lekarnah: Bergmann Josip, Novo mesto; Andrijanič
Novo mesto. 1-18-7

Prav lepa garnitura

in nov pianino in več pohištva se po vredni ceni takoj prodaja v hiši št. 149 v Novem mestu.

84

Hiša

64-3-2

: št. 20 z vrtom v Kandiji :

- - z enim nadstropjem in prodajalno - -

je takoj prostovoljno na prodaj.

Dogovor pri C. Germ v Rudolfovem.

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ %

26-0-5

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

